

Forsknings- og udviklingsprojekt om 'Sundhedsfremme for unge med nedsat funktionsevne i et STU-forløb i forhold til deres fritidsliv og livskvalitet'

Generelle oplysninger:

Projektets samarbejdspartnere er unge og deres pårørende, hvor de unge er i gang med deres tredje år på Særlig Tilrettelagt Uddannelse (STU), samt personalet på STU. Projektet målretter sig mod en enkelt STU-institution. Projektet bidrager igennem dette samarbejde til bekendtgørelsens krav om praksisnærhed, hvor samarbejdets samskabelsesprocesser mellem pædagoguddannelsens studerende/undervisere og praksisfeltets ansatte/brugere faciliterer dette krav. Derudover vil kommunale aktører, interesseorganisationer samt frivillige foreninger være samarbejdspartnere i DIN-modellens fase 3-6 (www.ddc.dk).

Projektets tidsplan og forankring i pædagoguddannelsens moduler er vedhæftet som bilag 1, men skal kort beskrives her. Projektet retter sig mod flere moduler på pædagoguddannelsen:

- Modul 10 om 'Professionsviden og forskning i relation til social- og specialpædagogik', hvor de studerende inddrages i projektets konceptudvikling og første analyse af det empiriske materiale
- I modul 14 om 'Udviklingsprocesser og deltagelse i fællesskaber' inddrages de studerende i udviklingsdesigns og testning blandt de unge
- I modul 15 om 'Det tværprofessionelle element' inddrages de studerende i implementeringen blandt de deltagende partnere
- De studerende, der deltager i de to sidstnævnte moduler, kan derudover deltage i projektets sidste fase omhandlende udrulning og videndeling, og dermed føre projektet ind i modul 16, som er deres bachelorprojekt
- Projektet bidrager ved de forskellige deltagelsesmuligheder til pædagoguddannelsens tilbud om talentfag

Med projektets metodiske forankring i en innovationsmodel, ser vi også dette projekt som bidragende til UC SYDs innovative tilgang, som 2020-planen foreskriver.

I forhold til projektets projektledere/undervisere bidrager dette FoU som et led i Lisbeth Larsens adjunktforløb og som forstudie til et aftalt ønske om ph.d. forløb for Benedicte Bernstorff.

Projektets resultater er planlagt videndelt i henholdsvis 'Tidsskrift for Socialpædagogik' og 'Social Kritik'. Derudover ses projektet som en mulig EVU-aktivitet i form af temadage, da det er viden, der er efterspurgt i praksisfeltet. Projektets resultater vil naturligvis også blive formidlet internt – både på uddannelsen til de studerende og fagfæller, og ses også som oplagt til præsentation på den årlige 'deling-dag' - UC SYD-Viden om FoU.

Baggrund:

Når vi har søgt efter forskning og viden om unge med nedsat funktionsevnes fritidsliv, er området mangelfuldt belyst. Vores erfaring er, at den pædagogiske praksis efterspørger nutidig viden om

målgruppen og deres livskvalitet. Med Handicapkonventionen og Serviceloven er handicappede børn og unges vilkår ændret, hvilket også kan føres tilbage til Salamancaerklærings målsætning omkring inklusion og uddannelse til børn og unge med nedsat funktionsevne. Inklusionsperspektiver rækker videre end et STU- og læringsforløb, som fokuserer på et læringsperspektiv, mens udviklings- og dannelseperspektivet i forhold til den unges sociale liv har et sundhedsfremmende fokus. Det sundhedsfremmende fokus omfatter i høj grad de unges individuelle perspektiver på, hvad det gode liv er for dem, og hvordan de kan opfatte sig selv som medborgere, der også har ret til et selvstændigt ungeliv ud fra egne forventninger og ønsker. Denne vision for projektet genfindes i 'Handicappolitisk handlingsplan 2013 – kort fortalt', Social- børne- og integrationsministeriet (oktober 2013). Opnåelse heraf kalder på et samskabelsesperspektiv, idet opnåelse af inkluderende deltagelse kræver adgang i forskellige arenaer.

Forskningsspørgsmål:

Hvordan kan unges fritidsliv ses som et sundhedsfremmende tiltag med henblik på at kunne mestre et selvstændigt ungdomsliv?

Forskningsstrategi og datagenerering:

Projektet vil være DIN-modellen fra Dansk Design Center (www.ddc.dk), som er en innovativ model. DIN-modellen består af 6 faser og 4 stopgates til at sikre projektets løbende evaluering. Afdækningen af de unges forståelse af et fritidsliv vil tage sit afsæt i følgende parametre:

- Livskvalitet
- Identitetsdannelse
- Inklusionsfremme i civilsamfundet

Udgangspunktet er et brugerperspektiv, hvor de unge på STU er primærkilde til vidensgenerering. Det betyder for projektidéen, at det vil være i mødet med de unge, undersøgelsesformen planlægges med udgangspunkt i metoderne: fokusgruppeinterviews i mindre grupper understøttet af piktogrammer og story dialogue. Det brugerdrevne perspektiv vil i dette projekt udelukke anvendelse af de mere kvantitative metoder, men også telefoninterviews, da disse metoder ikke inviterer til de unges deltagelse. Interviewet vil være den valgte metode i dialogen med pårørende og personalet på STU. Projektets styringsramme vil være DIN-modellen, hvor projektet sikres et innovativt forløb gennem de 6 faser (se DIN-modellen, bilag 2), idet der kan redesignes i de tilhørende gates, hvor der evalueres og gøres status i projektet. Som samskabende aktører til gennemførelse af de unges ønsker omkring fritidsliv vil projektets forskellige aktører være aktivt medskabende. Projektet vil blive gennemført under hensyntagen til etiske overvejelser, hvor det teoretiske afsæt vil være hentet fra Per Lorenzen og Birgit Kirkebæk.

Med udgangspunkt i vores baggrund for projektet, hvor viden efterspørges, har vi en forforståelse af, at det er svært for de unge i STU-regi at være inkluderet i det almindelige unge-fritidsliv, og de unge derfor ofte tilbydes aktiviteter, der er afpasset efter institutionslogikker frem for et ungdomsliv.

Teoretiske ramme:

Projektets teoretiske ramme til at belyse de unges forståelse af et fritidsliv ud fra de ovennævnte parametre vil være Antonovskys teori om oplevelse af sammenhæng og mestring. Dette vil samtidig forankres i forskellige inklusionsteoretiske perspektiver belyst gennem både et mikro og et makro perspektiv. I forhold til at belyse de unges livskvalitet, vil vi anvende Kajandis model for vurdering af

livskvalitet. Denne model er valgt, fordi den både forholder sig til de følelsesmæssige forståelser og de ydre strukturelle betingelser for at opnå livskvalitet. Samtidig er det en model, der kan visualiseres via piktogrammer og dermed anvendes som en læringsmodel, der kan anvendes direkte i praksisfeltets arbejde med de unges forståelse af livskvalitet. Til faserne 3 og 4 i DIN-modellen om konceptudvikling og udvikling af konkrete designs vil Vygotskys teori om nærmeste udviklingszone være rammesætning for, hvilke konkrete designs, de unge kan tilbydes.

Analysestrategi:

I DIN-modellen vil analysen foregå i flere af faserne (jf. bilag 2). Analysen vil tage sit udgangspunkt i at afdække fællesnævnerne fra interviewene og story dialogue samtalerne, hvilket vil foregå i fase 2. I fase 3 og 4 vil analysen tage udgangspunkt i, hvordan de unge modtager de udviklede designs. Dette vil give projektet en kvalitetssikring, idet der foretages afprøvninger, hvor de unge kan ses som 'forsøgspersoner', der har været dialog med i faserne 2, 4 og 5. Derudover bygger projektet på metodetriangulering, da der anvendes forskellige undersøgelsesmetoder samtidig med, at projektet har forskellige målgrupper som informanter.

Konklusioner:

Projektets konklusioner kan naturligvis ikke skrives før projektets afslutning, men projektets design sikrer, at projektet kan bidrage med viden og perspektiver i forhold til sundhedsfremmende tiltag og metoder. Denne viden kan både tages i anvendelse i praksisfeltet i arbejdet med de unges identitetsdannelse, ønsker til livskvalitet og inklusion i civilsamfundet og gøres til undervisningsgenstand både på pædagoguddannelsen og for øvrige interessenter. Derudover bidrager projektet med konklusioner på, hvordan projektets konstruktion udmøntes i udvikling af didaktiske metoder i forhold til inddragelse af studerende i et FoU-forløb.

Foreløbig litteraturliste:

Antonovsky, Aaron (2011). *Helbredets mysterium*. Hans Reitzels Forlag

Henriksen, Bjarne Lenau (2007). *Livskvalitet – en udfordring*. Gads Forlag

Illeris, Knud (2014). *Læring i konkurrencestaten*. Samfundslitteratur

Kirkebak, Birgit (2010). *Almagt og afmagt*. Hans Reitzels Forlag

Kristensen, Jens Erik (2012). Viljen til inklusion – en samtidsdiagnostisk indkredsning af en ny politisk-pædagogisk dagsorden. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 4

Lorentzen, Per (2013). *Ansvar og etik i pædagogisk arbejde*. Akademisk Forlag

Madsen, Bent m.fl. (2009). *Inklusionens pædagogik*. Hans Reitzels Forlag

Ritchie, Tom (2007). *Relationer i psykologien*. Billesø & Baltzer

LLAR og BSBJ/22.03.16